

YTTRANDE

Kulturdepartementets diarienummer

Ku2018/01470/KO

Datum

2018-10-24

Sametingets diarienummer

Dnr 1.2.1-2018-944

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggi
Saemiedigkie

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)

Härmed överlämnas Sametingets synpunkter enligt följande:

5.8 Förslag gällande skolbibliotek och läsning

Sametinget stödjer delegationens förslag och vill påminna om Sameskolstyrelsen som en viktig aktör i en kommande utredning om skolbiblioteksverksamheten. Sameskolstyrelsen är en statlig myndighet och huvudman för sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med sameskola. Sametinget har till regeringen inlämnat en utvärdering av Samernas bibliotek, som är en del i Sametingets verksamhet. I utvärderingen gjordes en enkätundersökning till landets fem sameskolor gällande bland annat skolbibliotek. Utvärderingen visar att Sameskolstyrelsen inte har några egna skolbibliotek. Sameskolorna nyttjar istället de kommunala biblioteken och skolbiblioteken. På dessa bibliotek är dock litteraturen på samiska språk mycket begränsad, och endast en liten del av de som svarade anser att utbudet är av god kvalitet och anpassat för barn och ungdomar. För att få tag på böcker på samiska språk söks andra möjligheter, exempelvis bokbussar och inköp direkt från bokförlag. En slutsats i Sametingets utvärdering är att sameskolorna och samisk integrering bör få tillgång till fungerande, väl utrustade skolbibliotek. Bibliotekarierna bör även ha samisk kompetens för att kunna möta elevernas behov av litteratur på samiska språk och om samiska förhållanden. De flesta eleverna på sameskolorna får dessutom sällan eller aldrig träffa en barn- eller ungdomsbibliotekarie. Ett alternativ som förs fram är att det inom ramen för Samernas bibliotek inrättas tjänster som barn-, ungdoms- och skolbibliotekarier med uppgift att bland annat ge service åt sameskolorna och skolbiblioteken. Samernas bibliotek administrerar redan i dagsläget Sameskolstyrelsens referensbibliotek med läromedel och annan litteratur. Samernas bibliotek skulle därför kunna få en central roll i att förse skolbiblioteken med samisk litteratur, inte bara de skolbibliotek som Sameskolstyrelsen nyttjar, utan även ute i landet.

8.7 Förslag och bedömning gällande bibliotek

Sametinget stödjer delegationens förslag och vill påminna om Samernas bibliotek som en viktig aktör i en kommande satsning på folkbibliotekens läsfrämjande uppdrag gentemot

---

Adress

Sametinget
Box 90
981 22 KIRUNA

Telefon

0980-780 30 (växel)

Hemsida

www.sametinget.se

Telefax

0980-780 31

E-post

kansli@sametinget.se

barn och unga, framförallt avseende samiska barn och unga. Samernas bibliotek är ett specialbibliotek om samisk kultur och samiska förhållanden samt för de samiska språken. I satsningen bör ett särskilt fokus ligga på att höja medvetenheten kring läsfrämjande hos urfolket samerna (men även de nationella minoriteterna), då litteraturen på dessa språk ofta finns i mycket begränsad mängd på biblioteken, både i allmänhet men i synnerhet för barn och unga. Sametinget har till regeringen inlämnat en utvärdering av Samernas bibliotek, som är en del i Sametingets verksamhet. Utvärderingen visar att tillgången till samisk och samiskspråkig litteratur är mycket liten. Endast ett fåtal bokförlag ger ut samisk litteratur med endast ett fåtal utgivningar per år. I utvärderingen föreslås att tillgången på samiskspråkig litteratur bör öka, likaså utgivningen av ljudböcker, punktskriftsböcker, lättlästa nyheter, e-böcker och talböcker på samiska. Personer med nedsättningar ska kunna ta del av samisk litteratur och övrig media på lika villkor oavsett efterfrågan. Utvärderingen föreslår även en särskilt satsning på utbildning och kompetenslyft för bibliotekarierna med samisk och urfolkskompetens. Satsningen kan även innefatta kompetenslyft om samisk och urfolkslitteratur för bibliotekarierna vid kommunala och andra bibliotek. Utöver detta föreslår utvärderingen även en översyn av bibliotekslagen med målet att tydliggöra Samernas biblioteks roll som urfolksbibliotek. Samernas bibliotek skulle kunna vara en central nod för biblioteken på nationell nivå, avseende samisk och urfolkslitteratur.

10.5 Förslag gällande samverkan kring barns och ungas läsning

Sametinget stödjer delegationens förslag och vill påminna om Sameskolstyrelsen och Samernas bibliotek som tänkbara aktörer i ett kommande Läsråd, avseende samiska barns och ungas läsning i och utanför skolan. Sameskolstyrelsen är en statlig myndighet och huvudman för sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med sameskola. Samernas bibliotek är ett specialbibliotek om samisk kultur och samiska förhållanden samt för de samiska språken, vars verksamhet ligger under Sametinget.

Sametinget har för övrigt inga invändningar mot de bedömningar och förslag som lämnas.

Beslut i detta ärende har fattats av Sametingets kulturnämnds ordförande Ingrid Inga efter föredragning av avdelningschef Susanne Idivuoma.

Ingrid Inga
Kulturnämndens ordförande
Sametinget

Enligt uppdrag

Susanne Idivuoma
Avdelningschef kultur
Sametinget